Közös kezdeményező levél a Szentendrei-sziget településeinek célzott fejlesztési támogatása érdekében

Címzett:

Gajdos László

Élő Környezetért felelős miniszter

Tárgy: A Szentendrei-sziget településeinek egyedi, célzott fejlesztési támogatási programba vonása

Tisztelt Miniszter Úr!

A Szentendrei-sziget négy településének önkormányzatai közösen fordulnak Önökhöz annak érdekében, hogy kezdeményezzék egy olyan egyedi, célzott fejlesztési támogatási konstrukció kialakítását, amely figyelembe veszi térségünk sajátos helyzetét és az abból fakadó, hosszú ideje fennálló strukturális hátrányokat.

Településeink kiemelten érzékeny és országos jelentőségű vízbázisvédelmi területen helyezkednek el.

A Szentendrei-sziget Magyarország egyik legfontosabb parti szűrésű ivóvízbázisa, amely mintegy 1,6 millió ember ivóvíz ellátását biztosítja. Az ivóvízbázis védelme ezért nemcsak helyi, hanem kiemelt országos érdek is.

Az ivóvízbázis védelmét szolgáló jogszabályi és környezetvédelmi korlátozások ugyanakkor jelentősen behatárolják a nagyobb gazdasági, ipari, mezőgazdasági és logisztikai fejlesztések megjelenésének lehetőségét a szigeten. Ennek következtében a települések iparűzési adóbevétele rendkívül alacsony, miközben jelentős közszolgáltatási és infrastruktúra-fenntartási feladatokat kell ellátniuk, az ivóvízbázisvédelem feltételeivel összhangban.

A Szentendrei-sziget önkormányzatai teljes mértékben értik és maguk is kiemelten fontosnak tartják a sziget természeti és vízbázisvédelmi értékeinek megőrzését, valamint egyetértenek azzal, hogy ezen értékek országos jelentőségű védelmet érdemelnek.

Ugyanakkor ennek felelősségét és következményeit nem viselhetik kizárólag a helyi közösségek önerőből, különösen úgy, hogy a jelenlegi helyzet sok esetben már éppen azokat a célokat nem szolgálja megfelelően, amelyek érdekében a korlátozó jogszabályok létrejöttek.

A folyamatosan növekvő gépjárműforgalom, a csatornázottság alacsony aránya, a hiányos csapadékvíz-elvezető rendszerek, az ingatlanokon eltérő műszaki színvonalon kialakított szennyvíztárolók, valamint a mezőgazdasági művelés során alkalmazott vegyszerek egyaránt jelentős környezeti kockázatot jelentenek.

Településeinket a statisztikai és fejlettségi besorolások a közép-magyarországi fejlett régió, valamint az ország egyik legfejlettebb járásának számító Szentendrei Járás részeként kezelik, ami miatt számos hazai és európai uniós fejlesztési forrásból teljesen kiszorulnak, vagy azokhoz csak rendkívül korlátozottan férhetnek hozzá.

A gyakorlatban ez azt eredményezi, hogy a térség valós fejlesztési szükségletei és infrastrukturális kihívásai ellenére településeink nem tudnak érdemi támogatást igénybe venni olyan beruházások megvalósítására, amelyek alapvető közszolgáltatási, közlekedési, környezetvédelmi és életminőségi fejlesztéseket szolgálnának.

Különösen kritikus időszakban vagyunk, hiszen az elmúlt évtizedben a Szentendrei-sziget településein rendkívül intenzív népességnövekedés indult meg, amely jelentős nyomást helyez az infrastruktúrára, a közszolgáltatásokra és a települések működőképességére. A 2015 és 2025 közötti időszakban a lakosságszám növekedése az alábbiak szerint alakult:

- Pócsmegyer: +38,6%
- Szigetmonostor: +20,0%
- Tahitótfalu: +12,0%
- Kisoroszi: +9,5%

Százalékos arányban kifejezve Pócsmegyer áll az első helyen, növekedése több mint háromszorosa a legnépesebb Tahitótfaluénak. A kiugró adat jól mutatja, hogy a sziget települései közül itt ment végbe a legintenzívebb változás: tíz év alatt gyakorlatilag **minden harmadik lakos új beköltözőként érkezett a településre**.

A növekvő lakosságszám ugyanakkor olyan mértékű fejlesztési igényt generál az utak, a közlekedés, a közművek, az egészségügyi és oktatási szolgáltatások, valamint a települési infrastruktúra területén, amelyet az önkormányzatok önerőből és a jelenlegi támogatási rendszer keretei között nem képesek lekövetni. A települések egyszerre szembesülnek a gyors népességnövekedésből fakadó fejlesztési kényszerrel és azzal a ténnyel, hogy a vízbázisvédelmi korlátozások miatt gazdasági bevételeik tartósan alacsony szinten maradnak, ami mára nemcsak a szükséges fejlesztések megvalósítását, hanem az **önkormányzatok mindennapi működésének biztonságos fenntartását is veszélyezteti.**

A jelenlegi finanszírozási és pályázati rendszer tehát kettős hátrányt eredményez:

4. A fejlett régiós besorolás miatt a települések nem férnek hozzá a hátrányosabb helyzetű térségek számára elérhető támogatásokhoz.
5. A vízbázisvédelmi korlátozások miatt nem tudnak olyan gazdasági tevékenységeket befogadni, amelyek saját bevételeiket érdemben növelhetnék.
6. A jelenleg elérhető forrásokra támaszkodó pályázati lehetőségek nem az egyedi adottságokra és víz- és természetvédelmi igényekre alapozott fejlesztéseket ösztönzik.

Mindezek alapján indokoltnak tartjuk egy olyan külön támogatási kategória vagy fejlesztési program létrehozását, amely:

- figyelembe veszi a kiemelt vízbázisvédelmi szerepből eredő korlátozásokat,
- kompenzálja a korlátozott gazdaságfejlesztési lehetőségeket,
- lehetőséget biztosít alapinfrastruktúra-fejlesztésekre,
- támogatja a fenntartható közlekedési, környezetvédelmi és településüzemeltetési beruházásokat,
- valamint hozzájárul a térség hosszú távú élhetőségének és környezeti értékeinek megőrzéséhez.

Különösen fontosnak tartjuk, hogy a Szentendrei-sziget települései esetében a támogatási rendszer ne kizárólag gazdasági teljesítménymutatók alapján ítélje meg a fejlesztési szükségleteket, hanem vegye figyelembe az országos jelentőségű környezetvédelmi és vízbázisvédelmi feladatokból eredő korlátozásokat és többletterheket is.

Meggyőződésünk, hogy térségünk sajátos helyzete indokolja egy külön elbírálási rend vagy célzott támogatási konstrukció kialakítását, amely lehetővé teszi a települések fenntartható fejlődését anélkül, hogy az veszélyeztetné Magyarország egyik legfontosabb ivóvízbázisának biztonságát.

Kérjük Tisztelt Miniszter urat, hogy kezdeményezésünket támogassák, és biztosítsanak lehetőséget egy személyes egyeztetésre, ahol a települések részletesen ismertethetik a térség helyzetét, fejlesztési szükségleteit, bemutassák az elmúlt évtizedben készült fejlesztési koncepcióikat és a lehetséges támogatási megoldásokat, sziget Ökológiai értékeinek figyelembevételével. Az egyeztetésen Tóthmajor Balázs országgyűlési képviselőnkkel együtt vennénk részt.

Bízunk együttműködésükben és támogatásukban.

Tisztelettel:

Molnár Csaba polgármester
Kisoroszi

Dr. Sajtos Sándor polgármester
Tahitótfalu

Mwajas Krisztina polgármester
Pócsmegyer

Molnár Zsolt polgármester
Szigetmonostor